

competență să se pronunțe cu privire la aspectele invocate, Curtea constată că acestea

nu indică nicio aparentă încălcare a drepturilor și libertăților prevăzute în Convenție.

IV. Comentariu

Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilește și delimitează câmpul de aplicare al dispozițiilor art. 1 din Protocolul nr. 1. Jurisprudența Ct.E.D.O. prezintă o importanță deosebită în analiza, implementarea și garantarea dreptului la protecția proprietății. Astfel, pornind de la principiul general al necesității respectării bunurilor, statele sunt obligate să respecte dreptul de proprietate ce aparține persoanelor fizice și nu numai.

Remarcăm concordanța analizei Curții, care statuează dreptul statelor de a reglementa folosința bunurilor potrivit interesului general, cu opinia susținută de Guvernul României, privind necesitatea prelungirii legale a contractelor de închiriere, care au ca scop apărarea intereselor chiriașilor în contextul „insuficiențelor locuințelor cu chirie ieftine”. Cu alte cuvinte, considerăm că ne aflăm în fața unor reglementări legale naționale, care trebuie aplicate din prisma și în limitele stabilite de

principiului general.

Situația, care se evidențiază în speță, are în vedere interesele contrarii ale proprietarilor și ale locatarilor, care are la bază lacunele existente în reglementările interne și se datorează soluțiilor diferite, de multe ori contradictorii, date de instanțele naționale.

Într-o altă ordine de idei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului semnalează, într-o cauză similară, Burzo împotriva României, faptul că sistemul creat de autoritățile naționale nu este criticabil în sine, dar că există o marjă de apreciere în ceea ce privește reglementarea folosirii bunurilor. În acest sens, apare riscul de a impune proprietarului o sarcină excesivă în privința posibilității de a dispune de bunul său, fapt care obligă autoritățile să aplice proceduri sau mecanisme legislative previzibile și coerente pentru a proteja proprietarul față de intervenții arbitrare și imprevizibile asupra dreptului său.

MARIUS MOCANU

INVOCAREA ÎNCĂLCĂRII ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 ȘI A ART. 14 DIN CONVENȚIE ÎN CAUZA CONSTANTIN ABĂLUȚĂ ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI*

Art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului statuează cu privire la protecția proprietății. Astfel „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general

sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

Art. 14 din Convenția Drepturilor Omului prevede interzicerea discriminării. Astfel „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere sau orice altă situație.”

* Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 586, din 16 august 2012.

Rezumat

I. Faptele

Reclamanții, foste cadre militare, beneficiau de o pensie calculată potrivit Legii nr. 164/2001 privind pensiile militare de stat. Pe durata serviciului au contribuit la bugetul de stat cu aproximativ 5% din soldă, pentru a beneficia de o pensie suplimentară. Pensia lunară de bază reprezenta aproximativ 60% din ultima soldă și era achitată în întregime de la bugetul de stat.

Prin introducerea, începând cu 2010, unui nou sistem de calcul al pensiilor, pe baza vârstei la momentul pensionării, duratei și cuantumului cotizațiilor la fondul de pensii, reclamanții susțin că li s-a redus cuantumul

pensiilor. Astfel, invocând art. 1 din Protocolul nr. 1 și art. 14 din Convenție, aceștia au susținut că reforma sistemului de pensii a adus atingere dreptului lor de proprietate, lipsindu-i de pensia stabilită la data pensionării, în timp ce alte grupuri sociale, cum ar fi foștii magistrați, continuă să beneficieze de un mod mai avantajos de calcul al pensiilor.

Reclamanții au susținut, de asemenea, că, din cauza modificărilor legislative operate, nu au beneficiat de un recurs efectiv, care să le fi permis să se plângă de situația în cauză și să pretindă redresarea acesteia.

II. Dreptul și practica internă relevantă

Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor a abrogat mai multe sisteme speciale de pensii, inclusiv pe cel al pensiilor militare, pentru a asigura echilibrul bugetar și pentru a corecta inegalitățile dintre diferitele Sisteme de pensii. Conform Hotărârii Guvernului nr. 735/2010 pentru recalcularea pensiilor stabilite potrivit legislației privind pensiile militare de stat, a pensiilor de stat ale polițiștilor și ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, conform Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, pensiile militare trebuie să fie recalculate și incluse în sistemul public de pensii în termen de 5 luni de la data intrării în vigoare a noii legi.

Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice a instituit un nou sistem general de pensii, aplicabil și militarilor. Pensiile acestora din urmă au fost recalculate pe baza vârstei la momentul pensionării, duratei și cuantumului cotizațiilor la fondul de pensii. Durata serviciului militar a fost asimilată cu perioadele de contribuție în sensul legii.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2011 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor acordate beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională a abrogat Hotărârea Guvernului nr. 735/2010, a modificat anumite aspecte tehnice de calcul al pensiilor și a prelungit termenul pentru punerea în aplicare a noului sistem general de pensii.

III. Constatările Curții

Curtea constată că cererea este inadmisibilă în sensul art. 35 § 3 și 4 din Convenție. Astfel, prin decizia din 15 mai 2012, Curtea nu consideră necesar să se pronunțe cu privire la existența în dreptul intern a unui recurs efectiv și asupra obligației reclamanților de a-l exercita, atât timp cât plângerea este

inadmisibilă, pentru motivele prezentate în continuare.

Curtea reamintește că, deși art. 1 din Protocolul nr. 1 garantează plata prestațiilor sociale pentru persoanele care au achitat contribuția unei case de asigurări, acest lucru nu poate fi interpretat ca dând dreptul la acordarea

unei pensii într-un cuantum determinat [a se vedea, în special, *Skorkiewicz împotriva Poloniei* (dec), nr. 39.860/98, 1 iunie 1999, *Jankovic împotriva Croației* (dec), nr. 43.440/98, CEDO 2000-X, *Kuna împotriva Germaniei* (dec), nr. 52.449/99, CEDO-2001, *Blanco Caliejas împotriva Spaniei* (dec), nr. 64.100/00, 18 iunie 2002, și *Maggio și alții împotriva Italiei*, nr. 46.286/09, 52.851/08, 53.727/08, 54.486/08 și 56.001/08. pct. 55, 31 mai 2011],

Curtea reamintește, de asemenea, că statele părți la Convenție dispun de o marjă de apreciere destul de largă atunci când este vorba de reglementarea politicii lor sociale. Întrucât adoptarea legilor în vederea stabilirii echilibrului între cheltuielile și veniturile statului implică, de regulă, o examinare a aspectelor politice, economice și sociale, Curtea consideră că autoritățile naționale sunt, în principiu, cel mai bine plasate pentru a alege mijloacele cele mai potrivite pentru a atinge acest obiectiv, iar Curtea respectă alegerea lor, cu excepția cazului în care acestea se dovedesc, în mod evident, lipsite de un temei rezonabil [*Mihăie și Sentes împotriva României*, (dec), nr. 44.232/11 și 44.605/11, 6 decembrie 2011].

În speță, Curtea subliniază că reforma sistemelor de pensii a fost fundamentată pe rațiuni obiective, și anume contextul economic și corectarea inegalităților existente între diferitele sisteme de pensii (supra, pct. 4).

În această privință, Curtea constată că pretinsa diminuare a pensiilor reclamanților a reprezentat o modalitate de a integra aceste pensii în sistemul unitar prevăzut de Legea nr. 263/2010 și consideră că motivele invocate pentru adoptarea acestei legi nu pot fi

considerate drept nerezonabile sau disproporționate.

Curtea reține, de asemenea, și faptul că reforma sistemului de pensii nu a avut un efect retroactiv, precum și că perioada serviciului militar a fost asimilată perioadelor de contribuție în sensul legii. În consecință, reclamanții nu au pierdut pensia care le era datorată în temeiul contribuțiilor la buget vărsate în timpul serviciului militar, ci doar o parte din pensie, care era susținută integral de la bugetul de stat și care reprezenta un avantaj de care reclamanții beneficiaseră anterior datorită naturii profesiei lor [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Frimu și alții împotriva României*, (dec), nr. 45.312/11, 7 februarie 2012)].

În ceea ce privește diferența de tratament în raport cu alte categorii de pensionari, Curtea reamintește că o distincție este discriminatorie în sensul art. 14 din Convenție dacă îi lipsește o justificare obiectivă și rezonabilă.

În speță, Curtea susține că faptul că alte categorii sociale se bucură în continuare de un mod de calcul mai favorabil al pensiilor ține, de asemenea, de marja de apreciere a statului.

Având în vedere aceste elemente, Curtea consideră că măsurile criticate de reclamanți nu au fost de natură să îi facă pe aceștia să suporte o sarcină disproporționată și excesivă, incompatibilă cu dreptul de proprietate, și reclamanții nu au fost în mod nejustificat discriminați în raport cu alți pensionari.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate, declară cererea inadmisibilă.

IV. Comentariu

Apariția crizei economice la nivel național, dar și regional a dus la adoptarea de către executiv a unor măsuri economice cu impact puternic asupra anumitor categorii ale populației. Printre aceste măsuri au fost: Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în

domeniul pensiilor și Legea 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, legi prin care era schimbat sistemul de calcul a pensiilor unor categorii speciale de funcționari, precum, militarii, diplomații, polițiștii, funcționarii parlamentari ș.a. Prin urmare aceste măsuri au

generat un număr mare de procese având fundamentarea pe încălcarea dreptului de proprietate al reclamantilor prevăzut în art. 1 din Protocol nr. 1.

Din această perspectivă considerăm deosebit de importantă decizia Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Constantin Albuță împotriva României. Instanța europeană este constantă în analiza art. 1 privind dreptul de proprietate, astfel, deși articolul garantează plata prestațiilor sociale el nu poate fi interpretat ca „dând un drept la acordarea unei pensii într-un

quantum determinant”.

Totodată, remarcăm consecvența Curții, care statuează că statele părți dispun de o marjă de apreciere destul de largă în cazurile privind reglementarea politicilor lor sociale. Prin urmare, în situația în cauză, reforma sistemului de pensii realizat de statul român, și mai ales fundamentarea ei pe contextul economic, necesitatea menținerii echilibrului bugetar, nu afectează raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat.

MARIUS MOCANU

ÎNCĂLCAREA ART. 6 DIN CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA POPA ȘI TĂNĂSESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI*

Art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului stabilește dreptul la un proces echitabil. Astfel „1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minore sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai

scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Domnii Ioan Ștefan Popa (primul reclamant) și domnul Aurelian Ștefan Tănăsescu (al doilea reclamant) au sesizat Curtea conform articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Reclamantii s-au plâns că au fost supuși unui proces inechitabil care a avut ca rezultat o condamnare inechitabilă.

* Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 659, din 18 septembrie 2012.